

Scrisoarea de intenții

Kristalina Georgieva
Director Executiv
Fondul Monetar Internațional
700 19th Street, NW
Washington, DC 20431 USA

Chișinău, 28 februarie 2020

Stimată Doamnă Georgieva,

Principalele obiective ale programului economic, susținut prin Mecanismul extins de creditare (ECF) și Mecanismul de finanțare extinsă (EFF), aprobat de Consiliul de Directori Executivi al FMI la 7 noiembrie 2016, au fost realizate, în mare măsură, cu succes. În pofida contextului politic instabil, programul fiind implementat pe durata a trei guverne diferite și câteva campanii electorale, Republica Moldova a obținut progrese semnificative în reducerea vulnerabilităților în sectorul financiar, prezente de mult timp, în stabilizarea condițiilor macroeconomice și revitalizarea creșterii economice. Acest lucru a fost posibil grație suportului politic larg pentru reformele menite să consolideze guvernanta și să îmbunătățească nivelul de trai al populației din Moldova.

Pentru evaluarea finală a programului, am respectat toate criteriile de performanță cantitativă și am implementat, deși cu unele întâzieri, patru din cele cinci criterii de performanță structurală. Întreprindem măsuri hotărâte pentru a duce la bun sfârșit reabilitarea sectorului financiar, a menține sustenabilitatea pe termen lung a politicii bugetar-fiscale și a consolida cadrele instituționale:

- În **sectorul financiar**, am dus la bun sfârșit transferul controlului asupra celor trei bănci sistemice unor investitori care întrunesc condițiile de onorabilitate și profesionalism și am întreprins acțiuni ireversibile pentru a elimina acționarii neconformi din băncile care nu au o importanță sistemică. Pe viitor, ne vom concentra pe reducerea riscurilor care apar în sectorul financiar nebanca și pe consolidarea regimului de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului.
- **Politica bugetar-fiscală** va asigura o abordare care să faciliteze creșterea economică sustenabilă, în conformitate cu obiectivele noastre de dezvoltare. Prioritățile noastre pe termen scurt includ: lărgirea bazei de impozitare, consolidarea administrării fiscale și asigurarea disciplinei fiscale, îmbunătățirea managementului investițiilor publice și eficientizarea cheltuielilor.
- Vom continua consolidarea **cadrelor de politică monetară** a BNM, bazat pe regimul de țintire a inflației și flexibilitatea cursului de schimb. Ne vom abține de la orice inițiativă care ar putea submina independența instituțională și la nivel de politici a BNM.
- Suntem hotărâți să accelerăm eforturile pentru **recuperarea activelor** sustrate în urma fraudei bancare din anul 2014. Înțelegem că este extrem de important să dăm dovadă de rezultate bune în domeniul combaterii corupției, urmării pe cale judiciară a făptașilor fraudei bancare și recuperării activelor infracționale.

- În **sectorul energetic**, obiectivul nostru pe termen mediu este asigurarea securității energetice și facilitarea dezvoltării unei piețe transparente și competitive. În acest scop, ne-am asumat angajamentul să soluționăm problema arieratelor acumulate în sectorul gazelor naturale și să încurajăm promovarea unei politici de stabilire transparentă și necondiționată a tarifelor la utilitățile publice, totodată asigurând un cadru de asistență socială adecvat pentru protejarea categoriilor vulnerabile ale populației.

Pornind de la performanțele obținute până în prezent, dată fiind realizarea acțiunilor prealabile, și ținând cont de angajamentele de politici prezentate în Memorandumul suplimentar cu privire la politicile economice și financiare anexat, solicităm încheierea celei de-a șasea și ultimei evaluări din cadrul programului susținut prin Mecanismului extins de creditare (ECF) și Mecanismului de finanțare extinsă (EFF). Considerăm că politicile stipulate în memorandumul anexat sunt satisfăcătoare pentru a avansa pe calea atingerii obiectivelor programului nostru economic. Ne asumăm angajamentul ferm să menținem realizările obținute în cadrul programului și ne vom consulta cu FMI cu privire la modificarea politicilor specificate în Memorandumul suplimentar cu privire la politicile economice și financiare anexat. Vom pune la dispoziția FMI informațiile solicitate pentru evaluarea implementării programului. În spiritul menținerii angajamentului nostru față de politica de transparență, acordăm consimțământul pentru publicarea pe pagina web a Fondului Monetar Internațional a acestei scrisori, a Memorandumului suplimentar cu privire la politicile economice și financiare și a documentelor de însoțire prezentate Consiliului de Directori Executivi.

Cu respect,

Ion Chicu

Prim-ministru, Guvernul
Republicii Moldova

Anatol Usatfi

Ministru al Economiei
și Infrastructurii

Serghei Pușcuța

Ministrul Finanțelor
Viceprim-ministru

Octavian Armașu

Guvernator
Banca Națională a Moldovei

Anexă: Memorandumul suplimentar cu privire la politicile economice și financiare

ANEXA 1. MEMORANDUMUL SUPLIMENTAR CU PRIVIRE LA POLITICILE ECONOMICE SI FINANCIARE

I. Evoluții recente și perspective

1. Prin implementarea programului de reforme, susținut de FMI prin mecanismele de finanțare ECF (Mecanismul extins de creditare) și EFF (Mecanismul de finanțare extinsă), am reușit să restabilim stabilitatea macro-financiară, să revigorăm ritmul creșterii economice și să îmbunătățim guvernanta în sectorul financiar. Întreprindem măsuri hotărâte pentru a duce la bun sfârșit agenda de reforme prevăzută în prezentul Memorandum pentru perioada rămasă de implementare a programului actual. În pofida schimbării guvernelor în 2019, programul se bucură în continuare de sprijin politic puternic și amplu.

2. Creșterea economică a fost mai bună decât s-a așteptat. Se estimează o creștere reală a PIB cu 4,2 la sută în anul 2019, fapt ce reflectă cererea internă robustă. Rata inflației s-a accelerat până la 7,5 la sută în luna decembrie 2019, poziționându-se peste limita benzii largi a țintei inflației, în mare măsură datorită prețurilor la produsele alimentare. Se estimează, că deficitul contului curent s-a redus până la 9,5 la sută din PIB, datorită temperării creșterii prețurilor la resursele energetice importate. În pofida incertitudinii politice sporite, leul a rămas, în general, stabil în 2019, iar BNM reducând intervențiile pe piața valutară în a doua jumătate a anului. Rezervele internaționale asigură protecție suficientă împotriva volatilității externe și rămân pe deplin aliniate la țintele programului.

3. În 2019, soldul bugetar a fost sub limitele fixate în program. Veniturile fiscale au fost mai modeste decât s-a prognozat, fapt compensat prin neexecutarea în volum deplin a cheltuielilor capitale și de eforturile noastre de limitare a cheltuielilor curente. Se estimează că datoria de stat și datoria garantată de stat vor rămâne la un nivel scăzut, sub 30 la sută din PIB.

4. Reforma sectorului bancar dă roade. Indicatorii privind situația financiară reflectă acumularea unor rezerve ample de capital și de lichidități, precum și profitabilitatea întregului sector. Indicii calității activelor au continuat să se îmbunătățească, rata creditelor neperformante înregistrând o scădere până la 8,5 la sută în luna decembrie 2019 (după ce a atins nivelul maxim de 18,5 la sută în luna noiembrie 2017), în timp ce provizioanele acoperă 65 la sută din creditele neperformante. Expunerile la riscul de credit față de persoanele afiliate se încadrează în limitele prudentiale. Este de notat, că, după ani de stagnare, activitatea de creditare bancară a înregistrat o creștere de două cifre procentuale pe parcursul anului 2019, contribuind la creșterea economică a țării.

5. Ne așteptăm la o perspectivă economică pe termen mediu prudent pozitivă, însă persistă riscuri semnificative. Programul a contribuit la sporirea încrederii și la facilitarea accesului la finanțarea externă. Se preconizează că la baza creșterii economice vor sta politicile macroeconomice prudente și eforturile menite să stimuleze dezvoltarea infrastructurii publice, creșterea fiind prognozată la un nivel de 3,8 la sută în 2020 și circa 4 la sută în anii următori. Preconizăm, că în prima jumătate a anului 2020 inflația va reveni în limitele intervalului țintit de BNM și va rămâne aproape de ținta de 5 la sută pe termen mediu. Cu toate acestea, această perspectivă, în general pozitivă, ar putea fi afectată de presiunile cauzate de reîntoarcerea instabilității politice, fapt ce ar putea eroda încrederea și limita opțiunile de finanțare externă. Totodată, nu pot fi excluse și efectele adverse generale, cauzate de instaurarea unei perioade îndelungate de încetinire a creșterii în statele care sunt principalii parteneri comerciali ai Republicii Moldova.

II. CADRUL DE POLITICI

A. Politicile din sectorul financiar

6. Protejarea independenței BNM și supravegherea puternică și eficace a sectorului financiar

constituie priorități-cheie. Consolidarea structurii de guvernanță și a independenței BNM au jucat un rol important la eliminarea cu succes a vulnerabilităților majore în sectorul financiar-bancar după fraudă bancară din 2014. În acest context:

- Ne păstrăm angajamentul de a proteja garanțiile acordate BNM prin lege privind autonomia instituției față de autoritățile publice, procedurile ferme în procesul de numire și demitere a conducerii BNM, precum și cadrele de responsabilitate și transparență solide.
- În urma consultărilor cu FMI, vom introduce un mecanism mai structurat de partajare a profitului pentru a îmbunătăți percepția publică a BNM și a rolului său în economie, protejând în același timp solvabilitatea BNM și suficiența capitalului instituției. La concret, vom modifica Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei pentru (i) a introduce clauza de recapitalizare obligatorie, imediată, printr-o singură injecție de valori mobiliare tranzacționabile de către Ministerul Finanțelor în cazurile în care capitalul BNM scade sub nivelul de 4 la sută (banda de jos) din obligațiunile monetare, (ii) a asigura partajarea de 50 la 50 între bugetul de stat și capitalul BNM a profitului realizat de BNM, în cazurile în care nivelul capitalului se plasează între nivelul de 4 la sută (banda de jos) și nivelul de 10 la sută (banda superioară) din obligațiunile monetare, și (iii) a asigura transferarea la bugetul de stat a 100 procente din profitul realizat de BNM în cazurile în care capitalul BNM depășește nivelul de 10 la sută (banda superioară) din obligațiunile monetare. Planificăm să aplicăm noul mecanism de partajare a profitului începând cu profitul realizat în anul 2019.
- Până la finele lunii martie 2020 vom modifica Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei, Legea privind activitatea băncilor și alte acte legislative relevante pentru a asigura capacitatea BNM de a desfășura activitatea de supraveghere fără impedimente de genul termenelor-limită inadecvate sau alte bariere ce împiedică supravegherea adecvată a sectorului bancar, conform prevederilor amendamentelor la Codul Administrativ al Republicii Moldova aprobate în 2019.

7. Am întreprins măsuri pentru a spori fermitatea și claritatea cadrului de eliminare a acționarilor

neconformi. La concret, Parlamentul a aprobat o interpretare oficială a prevederilor Legii privind activitatea băncilor ce reglementează eliminarea acționarilor care nu corespund cerințelor, clarificând, că răscumpărarea noilor acțiuni poate avea loc doar după etapa finală de vânzare la un preț de piață redus, așa încât să fie asigurat un impact minim asupra capitalului băncii (**acțiune prealabilă**).

8. Calitatea și transparența acționariatului băncilor reprezintă piatra de temelie a unei guvernante corporative bancare solide și reprezintă principala noastră prioritate.

Sectorul bancar al Republicii Moldova a trecut printr-un șir de transformări pe parcursul implementării programului susținut de FMI. De aplicarea fermă și imparțială a cadrului robust de evaluare depinde o evaluare calitativă a acționarilor actuali, dar și a viitorilor acționari. În urma măsurilor hotărâte ale BNM, întreprinse față de acționarii care nu corespundeau cerințelor, la moment peste 90 la sută din activele băncilor sunt gestionate de grupuri financiare recunoscute la nivel internațional. Măsurile recente includ:

- **„Moldindconbank”:** În noiembrie 2019, în rezultatul unei evaluări minuțioase, BNM a aprobat 5 din 7 membri ai Consiliului de Supraveghere. La moment, și cei doi membri rămași sunt supuși evaluării. În februarie 2020, BNM a aprobat Comitetul de Conducere cu o reputație bună, fapt ce a constituit o bază temeinică pentru ieșirea băncii din administrare temporară (criteriu de performanță structurală, sfârșitul lunii decembrie 2019). Pe termen scurt, activitatea de supraveghere se va concentra în mod prioritar pe monitorizarea riguroasă a schimbărilor operaționale, a modernizării sistemelor și controalelor interne, a

respectării cerințelor prudențiale, precum și a expunerilor la părțile afiliate și a tranzacțiilor transfrontaliere. Ne vom exercita împluternicirile de supraveghere, cum ar fi impunerea de restricții la plata dividendelor, în baza reglementărilor în vigoare și discernământului profesional.

- **Băncile care nu au o importanță sistemică:** Acțiunile noi ale celor două bănci care nu au o importanță sistemică, emise pentru a le substitui pe cele deținute cu nerespectarea cerințelor privind calitatea acționariatului, au fost scoase la vânzare la Bursa de Valori. BNM va supraveghea în continuare activitatea băncilor, întreprinzând acțiunile prevăzute de cadrul legal care reglementează eliminarea acționarilor neconformi - inclusiv prin aplicarea mecanismului de reducere succesivă a prețului acțiunilor - față de acțiunile emise, cu scopul de a atrage investitori solizi, a proteja capitalul băncilor și a asigura respectarea de către acționari și conducere a condițiilor de onorabilitate și competență. Curtea Constituțională a confirmat aplicabilitatea hotărârilor BNM la capitolul supraveghere pe parcursul perioadei interimare, până la pronunțarea deciziei judiciare finale privind validitatea deciziei BNM privind acțiunile concertate ale acționarilor neconformi.

9. Am înregistrat un progres continuu în asigurarea implementării depline a unui cadru eficient de reglementare și supraveghere, accentul fiind pus pe guvernanta internă, managementul riscurilor și procesul de evaluare pe intern a suficienței capitalului (ICAAP). Ne-am concentrat eforturile pe încurajarea respectării de către bănci a cerințelor prudențiale și asigurarea unei raportări de calitate, fără erori, inclusiv în procesul de armonizare continuă și cuprinzătoare a legislației secundare la Directiva privind cerințele de capital (CRD IV) și Regulamentul privind cerințele de capital (CRR), în conformitate cu Legea privind activitatea băncilor. Am îmbunătățit regimul de supraveghere prin implementarea ICAAP și am început, ca parte a procesului de supraveghere și evaluare (SREP), să includem factorii calitativi în ICAAP-ul fiecărei bănci. De asemenea, am informat băncile despre lacunele identificate în rapoartele ICAAP prezentate de ele. Continuă implementarea planului nostru de reformă a sistemului bancar: 17 din 29 de acte normative sunt deja în vigoare, 8 proiecte de acte normative au trecut etapa de consultare publică, iar altele 4 vor fi supuse consultărilor publice. Se preconizează că cele 29 acte normative vor fi adoptate până la finele anului 2020. Regimul de confidențialitate al BNM a fost evaluat pozitiv de Autoritatea Bancară Europeană și am acceptat prevederile Memorandumului de Cooperare semnat între Autoritatea Bancară Europeană și autoritățile de supraveghere ale șase state din Europa de sud-est. La moment, discutăm referitor la semnarea unor memorandumuri de înțelegere cu BCE și băncile centrale ale altor două state europene.

10. Am îmbunătățit mecanismele de asigurare a stabilității financiare, am sporit gradul de pregătire pentru situații de criză și am perfecționat planurile pentru situații neprevăzute. Începând cu luna septembrie 2019, cadrul legal ne permite să acordăm asistență de lichiditate în situații de urgență (ELA) doar băncilor solvabile și viabile. BNM pune în aplicare cadrul normativ îmbunătățit cu privire la asistența de lichiditate în situații de urgență (adoptat în decembrie 2019), va perfecționa, cu ajutorul experților FMI care acordă asistență tehnică în domeniu, normele privind eligibilitatea garanțiilor și va elabora normele privind controlul riscurilor și procedurile interne. Am intensificat eforturile de asigurare a funcționalității depline a Comitetului Național de Stabilitate Financiară, care s-a întrunit de patru ori în 2019, în calitate sa de platformă de evaluare inter-instituțională a riscurilor sistemice și de coordonare a politicilor, și care în ultima perioadă și-a concentrat atenția asupra sectorului de creditare nebanca și a adresat recomandări tuturor autorităților relevante, cu scopul fortificării stabilității financiare. În noiembrie 2019, BNM a publicat pentru prima dată Raportul de stabilitate financiară. Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar (FGDSB) a majorat nivelul de garantare a depozitelor de la 20 000 lei până la 50 000 lei, acum garantând și depozitele persoanelor juridice. În ianuarie 2020 a intrat în vigoare cadrul normativ ce prevede că, contribuțiile achitate în FGDSB se calculează pe bază de riscuri. Acesta va fi aplicat după aprobarea de către BNM a profilurilor de risc ale băncilor, în baza evaluărilor SREP. Conform situației din ianuarie 2020, activele FGDSB sunt egale cu circa 4.3 la sută din valoarea totală a depozitelor garantate ale persoanelor fizice. BNM lucrează asupra stabilirii unui grafic de

achitare a contribuțiilor și creării unui nou Fond de Rezoluție Bancară, care se preconizează să-și înceapă activitatea în a doua jumătate a anului 2020.

11. Depozitarul Central Unic al Valorilor Mobiliare (DCU) a devenit parte integrantă a infrastructurii pieței de capital. DCU asigură evidența corectă a drepturilor de proprietate asupra valorilor mobiliare, precum și contribuie la sporirea transparenței piețelor financiare. Această infrastructură va facilita dezvoltarea noilor instrumente financiare și atragerea noilor investitori. Toate companiile care vor intra pe piața de capital din Moldova sau cele ce participă vor fi înregistrate la DCU. După finalizarea transferului registrelor băncilor și societăților de asigurări în mai 2019, transferul registrelor acționarilor ale tuturor celor 56 societăți de acțiuni cotate la Bursa de Valori a Moldovei a fost dus la bun sfârșit în decembrie 2019. Intenționăm să înășprim cerințele de înregistrare la DCU pentru alte companii care în prezent sunt înregistrate ca societăți pe acțiuni, astfel încât companiile relevante pentru piața de capital din Moldova să fie înregistrate la DCU până în decembrie 2021.

12. Asigurarea supravegherii adecvate a sectorului nebanca este o prioritate absolută pentru noi. Ne asumăm angajamentul să îmbunătățim cadrul de reglementare și supraveghere și să sporim capacitatea de impunere a respectării legislației pentru a atenua riscurile aferente sectorului financiar nebanca:

- **Organizațiile de creditare nebanca.** Am adoptat modificări legislative (**acțiune prealabilă, introdusă pentru a compensa efectul nerealizării criteriului respectiv de performanță structurală stabilit anterior pentru finele lunii octombrie 2019**) pentru a fortifica stabilitatea financiară a sectorului, inclusiv prin stabilirea unei cerințe mai mari referitor la capitalul statutar, pentru a promova protecția consumatorilor și practicile de creditare responsabilă și a atenua riscurile de îndatorare a persoanelor fizice prin: (i) interzicerea organizațiilor de creditare nebanca să atragă depozite sau alte fonduri rambursabile de la populație (cu excepția datoriei subordonate a acționarilor calificați), (ii) obligarea organizațiilor de creditare nebanca să raporteze birourilor istoriilor de credit despre creditele noi acordate, (iii) introducerea de limite pentru valoarea totală a creditelor de consum, (iv) introducerea unui regim de sancționare eficace, proporțional și cu efect de descurajare a încălcărilor, și (v) majorarea capitalului social minim până la 1 milion de lei, începând cu 1 ianuarie 2021. De asemenea, am introdus cerințe prudențiale mai stricte pentru a spori transparența drepturilor de proprietate și a înășpri cerințele față de proprietari, a îmbunătăți capacitatea de absorbție a pierderilor și a preveni acumularea de riscuri sistemice. În viitor, vom consolida eforturile menite să asigure schimbul eficace de informații relevante despre credite între principalele trei birouri ale istoriilor de credit. De asemenea, vom elabora actele normative, în conformitate cu prevederile Legii cu privire la organizațiile de creditare nebanca, care vor contribui la o aliniere mai bună a regulamentelor și practicilor de supraveghere aplicate față de organizațiile de creditare nebanca – la cele aplicate față de instituțiile financiare.
- **Sectorul asigurărilor:** În baza unei analize financiare actuariale a pieței asigurărilor efectuată în colaborare cu Banca Mondială și în conformitate cu noul cadru normativ, am identificat beneficiarii efectivi finali ai companiilor de asigurări. Drept rezultat, au fost inițiate acțiuni împotriva companiilor insolabile, sporind astfel transparența și guvernanta în sectorul asigurărilor. Fiind conștienți de faptul, că o parte semnificativă a pieței încă mai operează cu marje de solvabilitate mici, ne-am propus ca obiectiv imediat să efectuăm o analiză comprehensivă a solvabilității tuturor companiilor de asigurări care au un grad de solvabilitate sub 120 la sută, care ar include: un audit general, un audit de conformitate și un audit al asigurărilor „Cartea verde”, cu scopul de a spori gradul de conformare la cerințele suficienței de capital, precum și la rigorile sistemului de asigurări „Cartea verde”. În colaborare cu Banca Mondială, am elaborat o nouă lege privind asigurările și actele normative din domeniul asigurărilor, pentru a le alinia la Principiile de bază în asigurări

ale Asociației internaționale a autorităților de supraveghere a asigurărilor (IAIS), recomandările programului de evaluare a sectorului financiar (FSAP) și pentru a transpune cerințele privind managementul riscurilor și de guvernanta corporativă ale Directivei Solvency II și de alinia cerințele privind suficiența capitalului ale companiilor de asigurări locale la cerințele Solvency I. O nouă lege privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto are ca scop transpunerea cerințelor Directivei UE din 2009 privind asigurările auto . Se preconizează că procesul de adoptare a modificărilor la legislație se va finaliza pe parcursul anului 2020. Obiectivul nostru final este de a institui un mediu de reglementare și supraveghere adecvat, care să permită dezvoltarea sectorului asigurărilor, astfel încât acesta să fie capabil să satisfacă necesitățile legate de gestionarea riscurilor tuturor agenților economici.

B. Politicile monetară și valutară

13. Cadrul de politică monetară al BNM este ancorat la ținta inflației. Un nivel al inflației de 5 la sută este un obiectiv care încă urmează a fi atins și, pentru a fi realizabil și credibil, trebuie să fie fixat ca obiectiv pe termen mediu. Reducerea cu 200 puncte a ratei de bază în decembrie 2019 a reflectat prognoza BNM privind încetinirea rapidă a ritmului inflației în acest an. Rata de bază a rămas neschimbată în ianuarie 2020, având în vedere gradul mai mare de incertitudine referitor la riscurile aferente prognozei din scenariul de bază. BNM este pregătită să ajusteze treptat rata de bază pentru a ghida inflația mai aproape de ținta stabilită de BNM.

14. BNM va continua să-și recalibreze cadrul rezervelor minime obligatorii pentru a îmbunătăți transmisia politicii monetare, managementul lichidităților și intermedierea valutară internă. În acest sens, în mai 2019 BNM a redus rata de remunerare la rezervele obligatorii în valută străină până la 0,01 la sută, cerință care a intrat în vigoare la 1 iunie 2019. Începând cu luna iulie 2019, BNM a adoptat un șir de hotărâri care vizau reechilibrarea raportului dintre rezervele minime obligatorii în monedă națională și cele în valută străină, având ca rezultat o reducere cumulativă de 1,5 puncte procentuale a rezervelor minime obligatorii în lei moldovenești și o majorare cumulativă de 6 puncte procentuale a rezervelor minime obligatorii în valută străină, respectiv, până în luna martie 2020. În viitor, dacă ne vor permite condițiile pe piața monetară, vom continua realinierea acestor cerințe, astfel încât rezervele minime obligatorii în monedă națională să nu le depășească pe cele în valută străină.

15. Vulnerabilitatea Republicii Moldova la șocurile externe impune necesitatea unui regim flexibil al ratei de schimb care să servească drept instrument eficient pentru absorbția șocurilor. Pentru realizarea acestui obiectiv, BNM și-a redus cu succes intervențiile pe piața valutară, fiind reduse atât volumul, cât și frecvența intervențiilor în a doua jumătate a anului 2019. Țintele privind rezervele internaționale nete stabilite în cadrul programului pentru finele lunii decembrie, au fost atinse cu ușurință. Pentru a instituționaliza această trecere la o flexibilitate mai mare a ratei de schimb (în ambele direcții), în decembrie 2019 BNM a adoptat un regulament care definește procedurile de intervenție pe piața valutară, care este în concordanță cu regimul de țintire a inflației (**criteriu de referință structural, sfârșitul lunii decembrie 2019**). De acum încolo, vom recurge la intervenții doar pentru a atenua volatilitatea excesivă pe piața valutară.

16. BNM va întreprinde în continuare eforturi pentru a-și îmbunătăți comunicarea în materie de politici, pentru a asigura o mai mare conștientizare și credibilitate a acestora. În comunicarea externă, se va acorda o mai mare importanță considerentelor-cheie care influențează deciziile de politică monetară. BNM va perfecționa în continuare procesul de prognoză pentru a consolida rezultatele și procesul decizional. Totodată, BNM va realiza în continuare schimburile periodice de informații cu omologii și părțile interesate relevante și le va aprofunda.

C. Politica bugetar-fiscală

17. În 2019, deficitul total de casă augmentat al bugetului guvernului general a atins cifra de 1,5 la sută, acest nivel fiind cu mult mai jos decât cel prevăzut în program, de 3 la sută din PIB. Această performanță s-a datorat, în mare parte, controlului strict al cheltuielilor curente în condițiile incertitudinii privind finanțarea externă, precum și executării insuficiente a cheltuielilor pentru proiectele capitale. În timp ce plafonul privind cheltuielile salariale a fost respectat, pragurile indicative privind cheltuielile sociale prioritare și cheltuielile pentru proiectele finanțate din surse externe, stabilite în program, nu au fost atinse. Sub-executarea cheltuielilor sociale prioritare s-a datorat volumului mai mic decât s-a planificat de servicii medicale contractate, precum și reducerii numărului de beneficiari de indemnizații de șomaj. Sub-executarea la capitolul cheltuielilor la proiectele finanțate din surse externe s-a datorat extinderii termenelor licitațiilor publice la majoritatea proiectelor de infrastructură, precum și planificării bugetare prea ambițioase comparativ cu capacitatea de implementare a autorităților publice. Veniturile fiscale s-au dovedit a fi mai mici cu 0,3 la sută din PIB decât cele prevăzute în buget, în special din cauza veniturilor mai mici din importuri, în mare măsură datorită cursului de schimb mai puternic și volumului mai mic decât s-a așteptat al importului.

18. Bugetul pentru anul 2020 prevede o expansiune bugetar-fiscală favorabilă creșterii economice, cu scopul de a contribui la atingerea obiectivelor de dezvoltare. În încercarea de a îmbunătăți structura cheltuielilor bugetare și mobiliza resursele bugetare pentru dezvoltare, bugetul aprobat pentru anul 2020 prevede un control strict al cheltuielilor salariale, nivelul acestora fiind menținut la același nivel ca și în anul precedent - 7,5 la sută din PIB. Totodată, date fiind nevoile sporite legate de infrastructură, este necesar un efort susținut pentru majorarea investițiilor în infrastructura publică. Pentru a asigura în continuare sustenabilitatea datoriei publice, în strategia noastră de finanțare vom acorda prioritate finanțării proiectelor din mijloace concesionale oferite de partenerii externi de dezvoltare, astfel încât instituțiile bancare din țară să se poată concentra pe finanțarea investițiilor private. Bugetul aprobat pentru 2020 prevede, că deficitul bugetar augmentat va atinge cifra de 3,9 la sută din PIB, pe când cheltuielile capitale s-au majorat de la 3,4 la sută la 5,0 la sută din PIB în 2019 și 2020, respectiv. Vom depune toate eforturile pentru a asigura finanțarea externă convenită cu partenerii externi în vederea realizării programului nostru ambițios de investiții. Totodată, suntem pregătiți să revizuiim planurile de cheltuieli și să rectificăm bugetul dacă riscurile de finanțare externă se vor materializa.

19. Acordăm prioritate înaltă promovării investițiilor în infrastructura publică care să stimuleze creșterea economică. În acest scop, intenționăm să punem în aplicare recomandările ce țin de evaluarea managementului investițiilor publice (PIMA) realizată în 2019. Beneficiind de asistența tehnică acordată de FMI, vom folosi constatările din cadrul acestei evaluări pentru a îmbunătăți etapele de planificare, alocare și implementare ale ciclului de gestionare a investițiilor publice.

20. Vom continua să consolidăm structura organizatorică și capacitățile instituționale ale Serviciului Fiscal de Stat. Considerăm că instituirea Serviciului Fiscal de Stat în aprilie 2017 a constituit un important pas pe calea modernizării administrației fiscale în Republica Moldova. Pentru a nu renunța la progresul atins, ne vom opune oricărei inițiative de inversare a reformei de reorganizare regională și funcțională. Ne propunem să realizăm un șir de inițiative:

- În februarie 2020, am propus oficial ca 30 septembrie 2022 să fie data limită pentru inițierea schimbului automat de informații cu Forumul global al OCDE privind transparența și schimbul de informații în scopuri fiscale și am adoptat un plan de acțiuni cu termene de implementare concrete (**criteriu de referință structural, sfârșitul lunii decembrie 2019**).
- Intenționăm să aliniem în continuare structura organizatorică a Serviciului Fiscal de Stat bazată pe funcții și să consolidăm diviziunile și filialele în baza funcțiilor administrării fiscale, cum ar fi deservirea contribuabililor, gestionarea arieratelor, conformarea cu cerințele de documentare a declarațiilor,

controalele etc. Direcția control și constatare infracțiuni va identifica în mod proactiv infracțiunile fiscale, acordând prioritate, în mod vădit, investigații celor mai grave cazuri.

- Vom analiza oportunitatea includerii prevederii cu referire la norma generală de combatere a evaziunii fiscale (GAAR) în Codul Fiscal, pentru a combate practicile fiscale abuzive naționale și internaționale.
- În colaborare cu FMI și Banca Mondială, vom asigura funcționarea registrului integrat al contribuabililor, până la sfârșitul lunii iunie a anului 2021.
- Planificăm să efectuăm o analiză cuprinzătoare a controalelor fiscale pentru a ne concentra pe abordarea în baza riscurilor, a consolida structura programului de controale și a îmbunătăți colectarea datoriilor fiscale.

21. Ne asumăm angajamentul să consolidăm sistemul de salarizare unitar din sectorul bugetar. În contextul bugetului pentru anul 2020, am redus numărul valorilor de referință de la zece la opt. Până la mijlocul anului 2020, în contextul CBTM pentru anii 2021-2023, vom adopta un plan cu termene limită clare, în vederea reducerii treptate, până în anul 2025, a numărului de valori de referință până la trei pentru a îmbunătăți coeficientul de compresie a salariilor, procesul bugetar și planificarea pe termen mediu. Pentru a face posibilă realizarea acestei strategii, am înregistrat progrese semnificative în crearea unui registru electronic general al angajaților, scopul fiind ca până la sfârșitul anului 2020 registrul să funcționeze pe deplin.

22. Ne-am asumat angajamentul să menținem sustenabilitatea pe termen lung a sistemului de pensii.

În acest sens, în consultare cu Banca Mondială și FMI, am modificat Legea privind sistemul public de asigurări sociale și Legea privind sistemul public de pensii (**acțiune prealabilă**) pentru: (i) a înlocui indexarea dublă a pensiilor sub minimul de existență cu o indexare semi-annuală (în aprilie și octombrie), a pensiilor în baza inflației înregistrate pe parcursul semestrului anterior, începând cu octombrie 2020, (ii) a exclude posibilitatea de recalculare a pensiilor procurorilor și judecătorilor ținându-se cont de mărimea salariului lunar al procurorului și judecătorului în exercițiu, și (iii) a remodela garantarea pentru perioada de 5 ani a acordării indemnizației achitate soțului supraviețuitor, în vederea neacordării indemnizației beneficiarilor de pensii mai mari de 1,5 ori din minimul de existență pentru pensionari. Până la mijlocul anului 2020, vom revizui condițiile de pensionare a judecătorilor, pentru a majora treptat (cu șase luni în fiecare an), începând cu anul 2021, atât vârsta de pensionare (de la 50 la 60 ani), cât și vechimea în muncă (de la 20 la 30 ani, inclusiv de la 12,5 ani la 15 ani de vechime în funcția de judecător). De asemenea, în bugetul asigurărilor sociale de stat pentru anul 2021 vom stabili taxa fixă achitată de liber-profesioniștii din domeniul justiției (avocați, notari, executori judecătorești, administratori și mediatori), în dependență de mărimea contribuțiilor sociale (18% și 6%) calculate aferent salariului mediu pe economie prognozat pentru anul corespunzător, dar nu mai puțin de 22 900 lei pe an, cu indexarea ulterioară a sumei la creșterea salariului mediu pe economie. În viitor, ne vom consulta cu Banca Mondială în vederea identificării unor măsuri de politici pentru a restabili durabilitatea sistemului de pensii, care a fost afectată de reducerea ratei contribuțiilor de asigurări sociale achitate de angajatori în sectorul privat și ne vom abține de la măsuri ad-hoc, care expun riscului sistemul de pensii. În baza resurselor disponibile în bugetul de stat, vom analiza oportunitatea alocării resurselor bugetare suplimentare pentru programele de asistență socială pensionarilor cu pensii mici.

23. Vom continua să perfecționăm mecanismul de țintire și acoperirea eficientă a programelor de asistență socială. Vom actualiza parametrii de eligibilitate și de acordare a indemnizațiilor în cadrul programelor de asistență socială direcționată, cum ar fi programul de ajutor social și programul de acordare a ajutorului pentru perioada rece a anului, în coordonare cu alte politici de suplimentare a veniturilor, pentru a preveni reducerea ratei de acoperire și a menține un nivel adecvat al plăților de asistență socială. Vom revizui lista documentelor necesare la solicitarea indemnizațiilor direcționate și vom implementa setul de programe active

ce vizează încadrarea pe piața muncii pentru a include și beneficiarii de asistență socială, contribuind astfel la reducerea dependenței acestora de transferurile bănești.

24. Pentru a facilita atingerea obiectivelor bugetar-fiscale pe termen mediu, vom lua măsuri pentru fortificarea cadrelor bugetare instituționale. Vom integra rezultatele exercițiului de analiză a cheltuielilor din învățământul superior și cel profesional-tehnic pentru anul 2018 în procesul CBTM și în procesul bugetar anual, începând cu CBTM pentru anii 2021-2023. Astfel, planificăm să integrăm recomandările formulate în contextul analizei cheltuielilor în cadrul normativ ce vizează procesul bugetar. La moment, testăm în regim pilot a doua analiză a cheltuielilor în sectorul agriculturii, cu scopul unei evaluări mai eficiente a cheltuielilor necesare.

25. Vom extinde în continuare aria Raportului privind riscurile bugetar-fiscale. În Nota privind riscurile bugetar-fiscale pentru 2020, am extins acoperirea angajamentelor condiționate generate de întreprinderile de stat, parteneriatele publice-private și garanțiilor acordate în cadrul programului "Prima Casă". În viitor, vom continua să îmbunătățim acoperirea, monitorizarea și raportarea riscurilor și vom întreprinde acțiuni de atenuare a riscurilor respective.

26. Ne păstrăm angajamentul să eliminăm arieratele documentate, la nivelul bugetelor locale și la nivelul Bugetului de Stat. Ne propunem să îmbunătățim monitorizarea arieratelor și să prevenim acumularea acestora. La concret, vom fortifica executarea articolului 67 al Legii cu privire la finanțele publice și responsabilitatea bugetar-fiscală, inclusiv prin intensificarea controalelor referitor la stingerea arieratelor.

27. Dezvoltarea pieței valorilor mobiliare de stat rămâne unul dintre obiectivele noastre ce țin de managementul datoriei de stat. Pentru a atinge acest obiectiv, Ministerul Finanțelor va tinde în continuare să intensifice comunicarea cu participanții pe piața valorilor mobiliare de stat și să majoreze scadența valorilor mobiliare de stat.

D. Reformele structurale

28. Sporirea transparenței și predictibilității și asigurarea unei bune guvernări în sectorul energetic rămân prioritare. Situația politică instabilă a complicat procesul de elaborare a unor politici prudente în sectorul energetic, inclusiv capacitatea de a aproba în 2019 tarifele la gazele naturale pe deplin bazate pe metodologia curentă și prețul de procurare a gazelor naturale (**criteriu de performanță structurală, sfârșitul lunii octombrie 2019**). Cu toate acestea, obiectivul nostru rămâne să asigurăm stabilirea tarifelor printr-un proces previzibil și transparent, bazat pe metodologii corecte și realizat de o autoritate de reglementare independentă. Aceasta va permite depolitizarea procesului de stabilire a tarifelor și va contribui la creșterea pe termen mediu, prin reducerea incertitudinii, îmbunătățirea mediului de afaceri și reducerea riscurilor bugetar-fiscale. Acest obiectiv va fi atins prin realizarea următoarelor măsuri:

- În sectorul electroenergetic, în august 2019 ANRE a adoptat tarife noi în baza metodologiei aprobate în martie 2018, asigurând (i) soluționarea problemei diferențelor în evaluarea devierilor financiare din perioada aprilie 2017 – februarie 2018 și (2) aprobarea costurilor de bază pentru prima perioadă de raportare financiară în baza metodologiei aprobate în 2018. Conform situației din octombrie 2019, devierile tarifare pentru furnizarea și distribuția energiei electrice în mărime de 2.2 miliarde lei, acumulate în perioadele precedente, au fost pe deplin recuperate, în conformitate cu decizia ANRE din 2016.
- În sectorul de aprovizionare cu gaze naturale, ANRE a adoptat (**acțiune prealabilă**) decizia cu privire la introducerea mecanismului de recuperare, timp de 5 ani], începând cu anul 2020, a devierilor tarifare pentru tarifele reglementate la gazele naturale în mărime de 1,3 miliarde lei, acumulate în perioada 2011-2019.

- În coordonare cu ANRE și Secretariatul Comunității Energetice, "Moldovagaz" a prezentat un plan de acțiuni pentru separarea juridică și funcțională a operatorului sistemului de transport de gaze până la sfârșitul anului 2020. În conformitate cu angajamentele asumate în cadrul Acordului de Asociere cu UE și Memorandumul cu UE privind Asistența Macro-Financiară, această separare va facilita concurența și va permite separarea efectivă a furnizorilor de operatorii rețelelor de gaze, accesul pe bază nediscriminatorie al terților la sistemul de transport și dreptul consumatorilor de a-și alege furnizorul. Vom întreprinde măsurile necesare pentru a finaliza extinderea gazoductului Iași-Ungheni până la Chișinău pentru a permite furnizorilor alternativi de gaze naturale să concureze pe piața Republicii Moldova.
- În conformitate cu acordul nostru cu BERD și în coordonare cu Secretariatul Comunității Energetice, vom fortifica guvernanta corporativă și supravegherea operatorului de energie electrică, Î.S. "Energocom", prin: (i) introducerea funcțiilor de gestionare a achizițiilor, gestionare a riscurilor, asigurare a conformării și audit intern, (ii) adăugarea a câte unui membru calificat și independent în componența Consiliului de Administrare și Comisiei de cenzori; și (iii) separarea conturilor pentru principalele domenii de activitate.
- Vom tinde să aliniem cadrul legal și cel de reglementare a sectorului energetic la cele mai bune practici europene, pentru a promova investițiile în sectorul energetic, care sunt foarte necesare. Vom continua colaborarea dintre toate părțile interesate pe tematica sectorului energetic, inclusiv cu Secretariatul Comunității Energetice și Banca Mondială.

29. Vom întreprinde măsuri de consolidare a guvernării economice. Eforturile noastre vor include crearea unui mediu concurențial echitabil pentru companii prin intermediul unor politici concurențiale corecte și eficiente, prin facilitarea intrării pe piață, prin asigurarea transparenței achizițiilor publice, consolidarea statului de drept și îmbunătățirea calității reglementării. Vom promova un cadru fiscal și vamal viguros, un cadru robust al prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului și vom onora angajamentele asumate de către Republica Moldova în cadrul Acordului de Asociere cu UE și DCFTA.

30. Suntem hotărâți să accelerăm eforturile pentru recuperarea activelor sustrate în urma fraudei bancare din anul 2014. Începând cu luna septembrie 2019, am (i) aprobat o majorare semnificativă a numărului de angajați în cadrul Agenției de Recuperare a Bunurilor Infractionale, (ii) am stabilit un schimb de informații cu alte agenții de recuperare a bunurilor sub egida Europol, și (iii) am sechestrat bunuri în valoare de 1,4 miliarde lei, preponderent sub formă de cote de capital social, dar sub formă de bunuri imobile și conturi bancare. Recunoaștem că schimbările recente în conducerea Procuraturii Generale și Procuraturii Anticorupție au afectat ritmul eforturilor de investigație, dar totodată înțelegem că este extrem de important să dăm dovadă de rezultate bune în domeniul combaterii corupției, urmării pe cale judiciară făptașilor fraudei bancare și recuperării activelor infractionale. Acest obiectiv va fi atins prin realizarea următoarelor măsuri:

- Vom depune în continuare eforturi pentru a stabili o cooperare operațională cu autoritățile și organele de cooperare judiciară din Uniunea Europeană și Statele Unite ale Americii, inclusiv prin crearea echipelor comune de investigație, pentru a iniția anchete internaționale și pentru a supune urmării pe cale judiciară a celor ce au comis fraudă bancară;
- Vom abilita Agenția de Recuperare a Bunurilor Infractionale să reprezinte anumite entități de drept privat (băncile fraudate) în procesele internaționale de recuperare a activelor infractionale;
- Sub conducerea Președintelui Republicii Moldova și sub egida Consiliului de Securitate Națională, vom spori coordonarea acțiunilor tuturor părților interesate relevante, inclusiv Procuratura Generală, Centrul Național Anticorupție, Agenția de Recuperare a Bunurilor Infractionale, BNM și Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor;

31. În cooperare cu Banca Mondială, vom spori capacitățile Autorității Naționale de Integritate (ANI) care trebuie să fie un pilon puternic, cu adevărat independent, al cadrului de prevenire și combatere a corupției. Declarațiile de avere și interese ale funcționarilor publici vor fi revizuite într-o manieră credibilă și în timp util. Vom adopta instrucțiuni pentru declaranți cu privire la drepturile de proprietate efectivă asupra activelor, care trebuie să fie reflectate în declarațiile de avere și interese.

32. Vom consolida în continuare cadrul de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului prin implementarea Legii pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, adoptate în 2017, și a recomandărilor MONEYVAL din 2019. Republica Moldova se confruntă cu diverse pericole de spălare a banilor care derivă, în principal, din acte de corupție, evaziune fiscală și contrabandă comise pe teritoriul Republicii Moldova și din traficul de droguri și traficul de ființe umane în afara țării. Guvernul a înființat un grup de lucru inter-instituțional responsabil de implementarea recomandărilor Moneyval și de formularea Strategiei naționale de prevenire și combatere a spălării banilor și a finanțării terorismului pentru anii 2020-2024, precum și realizarea celei de a doua evaluări naționale a riscurilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului. Preconizăm următoarele măsuri:

- Vom promova o raportare mai bună a activităților și tranzacțiilor suspecte, în baza noului sistem de raportare, asigurându-ne că toate tipurile de entități raportoare sunt familiarizate mai bine cu amenințările și vulnerabilitățile specifice afacerii lor ce țin de spălarea banilor și finanțarea terorismului, și sunt echipate mai bine pentru a aplica instrumente de analiză bazate pe evaluarea riscurilor și verificarea adecvată prealabilă a clienților;
- Vom elabora și implementa sistemul electronic de raportare a activităților și tranzacțiilor în baza suspiciunilor, pentru toate tipurile de entități raportoare; cu suportul USAID, BNM va implementa un sistem electronic pentru monitorizarea transparenței acționariatului băncilor și efectuarea controalelor din oficiu, în scopuri de prevenire și combatere a spălării banilor/finanțării terorismului, până la sfârșitul anului 2020;
- Vom adopta Legea cu privire la aplicarea sancțiunilor pentru încălcarea regulilor de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului, în conformitate cu recomandările MONEYVAL și în coordonare cu Consiliul Europei și Uniunea Europeană;
- Vom iniția o nouă evaluare națională a riscurilor legate de spălarea banilor și finanțarea terorismului, cu sprijinul partenerilor internaționali, cum ar fi Banca Mondială, care urmează să fie finalizată până în martie 2021;
- Vom adopta instrucțiuni pentru schimbul de informații referitor la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului între toate părțile implicate relevante, până la mijlocul anului 2020.

33. Rămânem în continuare dedicați obiectivului de asigurare a unei creșteri economice durabile, echilibrate și mai inclusive. Măsurile de îmbunătățire a mediului de afaceri și facilitare a investițiilor sunt esențiale pentru promovarea progresului tehnologic și sporirea investițiilor în infrastructură și în dezvoltarea capitalului uman. În acest context, vom continua reformele în domeniile educației, ocrotirii sănătății și politicilor sociale, sporind astfel calitatea capitalului uman și contribuind la combaterea migrației și atenuarea presiunilor de ordin demografic.

34. Elaborarea eficace a politicilor necesită date exacte și cuprinzătoare, obținute în timp util. În acest scop, ne angajăm să analizăm suficiența resurselor alocate Biroului Național de Statistică și să consolidăm capacitățile sale, cât și rolul coordonator al sistemului statistic național. Vom spori eforturile pentru facilitarea schimbului de informații între agențiile guvernamentale și BNS în scopuri statistice, dar și pentru sporirea coordonării metodologice cu BNS a producerii de date statistice de către acestea.

Monitorizarea programului

35. Programul este monitorizat în contextul ducerii la bun sfârșit a evaluării finale, în baza acțiunilor prealabile, criteriilor de performanță cantitative și țintelor indicative, precum și criteriilor de performanță structurală. Criteriile de performanță cantitative, clauza de consultare privind inflația și țintele indicative sunt expuse în Tabelul nr. 1, după cum este specificat în Memorandumul Tehnic de Înțelegere, anexat la Scrisoarea de Intenție din 3 septembrie 2019. Acțiunile prealabile și criteriile de performanță structurală sunt specificate în Tabelul nr. 2.

Tabelul nr. 1. Criteriile de performanță cantitativă

Tabelul nr. 2. Acțiunile prealabile și criteriile de performanță structurală

Table 1. Moldova: Quantitative Performance Targets, June 2018 – December 2019

(Cumulative from the beginning of calendar year; millions of Moldovan lei, unless otherwise indicated)

	Jun 2018				Sept 2018		Dec 2018			Mar 2019			Sep 2019			Dec 2019			Status	
	EBS/17/130 Target	Revised Target	Actual	Status	Prog. Target 3rd rev.	Actual	Prog. Target 3rd rev.	Adjusted Target 5/	Actual	Status	Prog. Target 3rd rev.	Adjusted Target 5/	Actual	Prog. Target 4th and 5th rev.	Adjusted Target 5/	Actual	Prog. Target 4th and 5th rev.	Adjusted Target 5/		Actual
1. Quantitative performance criteria ^{1/}																				
Ceiling on the augmented cash deficit of the general government																				
	3,548	4,290	-789	Met	4,986	-1,499	5,681	6,949	2,009	Met	1,985	1,957	357	4,345	4,200	1,537	6,219	6,080	3,182	Met
Of which: on-lending agreements with external creditors to state-owned enterprises	257	275	103		309	272	618	396	396		30	2	2	199	199	54	299	299	159	
Floor on net international reserves of the NBM (stock, millions of U.S. dollars) ^{2/}	2,349	2,431	2,550	Met	2,592	2,678	2,629	2,545	2,688	Met	2,752	2,668	2,510	2,480	2,480	2,648	2,570	2,539	2,739	Met
2. Continuous performance criteria																				
Ceiling on accumulation of external payment arrears (millions of U.S. dollars)																				
	0	0	0	Met	0	0	0	0	0	Met	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Met
and making of payments on behalf of utilities and other companies	0	0	0	Met	0	0	0	0	0	Met	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Met
3. Indicative targets																				
Ceiling on the stock of accumulated domestic government arrears ^{3/}																				
	0	0	12	Not met	0	12	0	0	3	Not met	0	0	3	0	0	11	0	0	1	Not met
Ceiling on the general government wage bill	7,244	7,616	7,005	Met	10,935	10,119	14,030	14,030	13,733	Met	3,968	3,968	4,034	12,270	12,270	11,775	15,983	15,983	15,649	Met
Floor on priority social spending of the general government	9,463	9,291	9,332	Met	13,985	14,085	19,280	19,280	19,261	Not met	4,873	4,873	4,943	15,889	15,889	15,539	21,720	21,720	21,509	Not met
Floor on project spending funded from external sources ^{4/}	647	433	366	Not met	1,366	641	2,963	2,963	1,114	Not met	148	148	142	1,102	1,102	1,026	2,142	2,142	1,637	Not met
4. Inflation Consultation Bands (in percent)																				
Outer Band (upper limit)	5.6	5.2			5.0		5.0				5.8			8.2			9.5			
Inner Band (upper limit)	4.6	4.2			4.0		4.0				4.8			7.2			8.5			
Center point	3.6	3.2	3.2		3.0	2.4	3.0		0.9		3.8		2.8	6.2		6.3	7.5		7.5	
Inner Band (lower limit)	2.6	2.2			2.0		2.0				2.8			5.2			6.5			
Outer Band (lower limit)	1.6	1.2			1.0		1.0				1.8			4.2			5.5			

1/ Indicative targets for September and March.

2/ The NIR target is set as specified in the TMU.

3/ As of January 2017, domestic expenditure arrears exclude local governments.

4/ N/A - target is new for 2018, and thus applicable only going forward.

5/ The NIR Targets for December 2018 and March 2019 have been adjusted as per the TMU for the shortfall in EU Grants and Loans and IMF budget support.

Table 2. Moldova: Prior Actions and Structural Benchmarks Under the ECF/EFF

Measure	Timeframe	Status
Prior Actions for Board Consideration of the Review		
1 Parliament to approve legislative interpretation of the Law on Bank Activity governing the removal of unfit shareholders to clarify that the (treasury) buy-back of new shares can only occur after the final retail stage at the reduced market price (MEFP ¶7).		Met.
2 Amend the legislation on non-bank credit organizations to: (i) prohibit NBCOs from accepting deposits or other repayable funds from the public, (ii) oblige reporting new credit activity to the credit bureaus, (iii) introduce limits on total cost of consumer credits, (iv) introduce an effective, proportionate, and dissuasive sanctioning regime, and (v) increase capital to MDL 1 million from January 1, 2021 (MEFP ¶12, first bullet).		Met.
3 Amended the Law on Social Insurance and the Law on Pension System to: (i) replace double indexation of pensions below subsistence minimum with semi-annual (April and October) indexation based on previous six-month CPI inflation starting in October 2020, (ii) exclude the possibility to recalculate pensions of prosecutors and judges based on average wage growth of their sitting peers, and (iii) redesign the 5-year guarantee of pension payment to surviving spouses to limit its eligibility only to vulnerable households with pensions below 1.5 times of pension subsistence level. (MEFP ¶22).		Met.
4 ANRE to adopt a decision establishing the mechanism in the gas sector to recover over a 5-year period starting in 2020 tariff deviations of regulated gas tariffs in the amount of MDL 1.3 billion accumulated from 2011 to 2019 (MEFP ¶28, second bullet).		Met.
Structural Benchmarks		
Fiscal Sector		
1 Formally propose a date and adopt an action plan for the automatic exchange of information with the OECD's Global Forum on Transparency and Exchange of Information for Tax Purposes (4th and 5th Reviews, MEFP ¶22, third bullet).	End-December 2019	Not met. Implemented in February.
Financial Sector		
2 Amend the legislation on non-bank credit organizations to: (i) prohibit accepting deposits from the public, (ii) oblige reporting new credit activity to the credit bureaus, (iii) introduce limits on total cost of consumer credits, and (iv) strengthen sanctioning regime (4th and 5th Reviews, MEFP ¶13, first bullet).	End-October 2019	Not met. Compensatory measure is set as PA#2.
3 NBM to allow a systemic bank to exit temporary administration in an orderly manner (4th and 5th Reviews, MEFP ¶8, first bullet).	End-December 2019	Not met. Implemented in February.
4 Develop an FX intervention strategy to facilitate two-way flexibility and reduce the NBM's market footprint (4th and 5th Reviews, MEFP ¶16).	End-December 2019	Met
Energy sector		
5 Adopt 2019 gas tariffs fully based on the existing methodology and purchase price of natural gas (4th and 5th Reviews, MEFP ¶28).	End-October 2019	Not met. Compensatory measure is set as PA#4.